

РЕШЕНИЕ № 99

гр. София, 16 септември 2010 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, ВТОРО наказателно отделение, в публично заседание на деветнадесети февруари две хиляди и десета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА АВДЕВА

ЧЛЕНОВЕ: БИЛЯНА ЧОЧЕВА

ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА

при секретаря Н. ЦЕКОВА

в присъствието на прокурора СТ. БУМБАЛОВА

изслуша докладваното от съдия ЧОЧЕВА

наказателно дело № 709 по описа за 2009 г. и за да се произнесе взе пред вид следното:

Касационното производство е образувано по жалби на защитниците на подсъдимите Г. А. Д. (адв. Х. Х.), Г. М. С. (адв. В.В., представил и допълнение), Д. В.И. (адв. Д.М., представил и допълнение) и лично подадена от този подсъдим жалба, К.П. Д. (адв. Ст. Ч.), Д. М. (адв. И.В.), всички против въззивна присъда № 180/30.09.2009 г. на Пловдивския апелативен съд, НК – I-ви състав, постановена по ВНОХД № 400/2008 г.

В жалбата на подсъдимия Г. Д., поддържана и в с. з. пред ВКС се изтъкват доводи, съотносими към касационните основания по чл. 348 ал. 1, т. 1 и 2 от НПК. Процесуалният закон се отчита за нарушен поради превратно тълкуване на гласните доказателства и игнориране обясненията на подсъдимия Д., което ако не е било сторено би се стигнало до извода, че той не е участвал в изпълнението на деянието при общност на умисъла с останалите дейци, действали при ексцес относно причиняване смъртта на пострадалия П. В с. з. се допълва, че не са били изложени убедителни съображения за принос на подсъдимия Д., а назначаването на нова седморна СМЕ от въззивния съд е било ненужно и с единственото предназначение за ангажиране на наказателната му отговорност с оглед отменителното решение на ВКС. Това е довело и до неправилно приложение на материалния закон с осъждане на подсъдимия като съизвършител, вместо да се възприеме ексцес на умисъла за убийство. На тази основа се иска отмяна на въззивната присъда и оправдаване, като се сочи още, че данните по делото са обуславяли извод за прилагане на чл. 124 ал. 1 от НК по отношение на извършеното деяние.

В жалбата на подсъдимия Г. С. и допълнението към нея, представено при условията и в срока по чл. 351 ал. 3 от НПК, се съдържат доводи за наличие на всички основания по чл. 348 ал. 1, т. 1-3 от НПК. Процесуалните нарушения, които са довели до неправилно възприемане, че Ст. е имал принос за причиняване на смъртта са ситуирани в няколко направления. Акцент е поставен върху недопустимо ползване и основаване на изводите за причинната връзка върху данните за счупени двустранно ребра, формиращи гръдна травма с гръден капак, установени при ексхумация на трупа на пострадалия, проведена в отклонение от правилата по чл. 283, вр. чл. 131 от НПК (отм.), неустановеност на времето, когато е причинена гръдната травма и участието на подсъдимите в причиняването ѝ, игнориране на експертни констатации по заключения, предхождащи седморната СМЕ (назначена от апелативния съд), съобразно които или не е установено счупване на ребра на гръдния кош СМЕ на труп № 79/2003 г.), или е сочено, че счупването им може да се дължи на опити за правене

на сърдечен масаж и изкуствено дишане (ПКСМЕ № 161/2004 г. и ДСМЕ по ВНОХД № 335/07 г., липса на отговори на въззивния съд по тези поставени на вниманието му възражения от защитата. На следващо място са развити съображения за липса на обсъждане на съществена част от доказателствените материали, касаеща отсъствието на принос на подсъдимия Ст. за причиняване не само на черепно-мозъчната травма, с която безусловно се свързва смъртта на пострадалия, но и на останалите увреждания в периода 12-15.06.2003 г. при наличие на данни и че част от свидетелите са упражнявали насилие. В тази връзка не били обсъдени данните за вида на лопатата (ламаринена за смет без дръжка), с която е сочено Ст. да е нанесъл само един удар на 14.06.2003 г., което е сторил преди качване на пострадалия на тавана и към който момент състоянието му няма данни да е било влошено, липсата на данни този подсъдим да е удрял пострадалия на тавана по главата, извън соченото от подсъдимите И. и Д. (с лакти по главата), представляващо оговор, опроверган от показанията на св. М. К., че всъщност подсъдимият е нанесъл само няколко удара с ръка по тялото на пострадалия, но това му поведение не е в причинна връзка с настъпването на смъртта. На основата на тези нарушения се е стигнало до незаконосъобразно осъждане на подсъдимия Ст. Искане се оправдаването му, а алтернативно преквалификация на деянието по чл. 124 от НК или намаляване на наказанието, което макар и при прилагане на чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК е останало явно несправедливо - поради недостатъчно съобразяване на данните за минималния му принос, дадени обяснения и многобройност на останалите констатирани от въззивния съд смекчаващи обстоятелства.

В жалбата на подсъдимия Д. И., допълнена от защитника му по реда на чл. 351 ал. 3 от НПК и поддържана по същество, се излагат възражения срещу квалификацията на деянието. Твърди се, че липсата на евентуален умисъл за убийство е проявена с направените от подсъдимите опити за оказване помощ на пострадалия. Затова се иска преквалификация по чл. 124 от НК, а алтернативно – намаляване на наложеното наказание при правилна на оценка на данните за личността на подсъдимия, както и условията и причините за извършване на деянието, което се е дължало на толеранса към съществуването на комуни за наркозависими от типа на тази в „Белмекен”, където лечението се е свеждало единствено до физическо и психическо малтретиране.

В жалбата на подсъдимия КР.Д., поддържана от защитника му в с. з. пред ВКС, се изтъква, че осъждането му е в противоречие с изискването по чл. 301 ал. 1 от НК тъй като новата СМЕ, назначена от апелативния съд, е представила два варианта за причиняване на черепно-мозъчната травма на пострадалия. Твърди се още, че изводите за авторството са били направени в нарушение на правилата за събиране и проверка на доказателствата. Освен това, тъй като отделните моменти на насилие в периода от четири дни, са били осъществявани от различни подсъдими, то те не са могли да формират общ умисъл за убийство, а само за деяние, обхванато от състава на чл. 124 ал. 1 от НК. Затова се иска преквалификация по този текст, а алтернативно се пледира за намаляване на наказанието, което се счита за явно несправедливо.

В жалбата на подсъдимия Д. М., поддържана от защитника му в с. з. пред ВКС, се излагат доводи за наличие на касационните основания по чл. 348 ал. 1, т. 1-3 от НПК. Твърди се, че в съдебните мотиви отсъстват конкретни съображения за авторството, като не е ясно кой подсъдим какво увреждане е причинил. Изводите, че смъртта на пострадалия е в причинна връзка не само с черепно-мозъчна травма, но и със счупването на кости в гръдната част, са били основани върху доказателства, събрани в нарушение на НПК и без да се обсъждат данните, че това може да се дължи на сърдечен масаж и направените по този повод възражения от защитата. Претендира се отмяна на въззивната присъда и оправдаване на подсъдимия или връщане за ново разглеждане, или намаляване на наложеното му наказание.

В с. з. пред ВКС, прокурорът от ВКП изразява позиция за неоснователност на жалбите на подсъдимите.

Частните обвинители М. П. и СТ. П., както и техните повереници, редовно призовани, не се явяват пред ВКС.

В последната си дума подсъдимият Д. И. моли да бъде оправдан. Подсъдимият К. Д. заявява, че няма нищо общо с престъплението, а подсъдимият Д. М. моли наказанието му да бъде намалено.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347 ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда от 13.04.2007 г., постановена по НОХД № 748/2006 г., Пазарджишкият окръжен съд е признал подсъдимите Д. А. М., Д.В.И.и КР. П. Д. за виновни в това, че на 15.06.2003 г., в м. „Куртово”, гр. Велинград, в съучастие като съизвършители умишлено умъртвили Д. СТ. П., като деянието е извършено по особено мъчителен начин за пострадалия и с особена жестокост, поради което и на основание чл. 116 ал. 1, т.

6, пр. 2 и 3, вр. чл. 115, вр. чл. 20 ал. 2, вр. чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК е наложил на всеки един от тях наказание лишаване от свобода в размери, както следва: на Д. М. – 12 години, Д.И.– 11 години и КР. Д. – 13 години, които да изтърпят при строг режим, приспадайки периода на предварителното им задържане.

Със същата присъда подсъдимите Г.М.С.и Г.А.Д. са били признати за невиновни и оправдани по повдигнатото им обвинение по чл. 116 ал. 1, т. 6, пр. 2 и 3, вр. чл. 115, вр. чл. 20 ал. 2 от НК.

С решение № 339/04.01.2008 г., постановено по ВНОХД № 335/2007 г., Пловдивският апелативен съд е потвърдил първоинстанционната присъда.

С решение № 335/10.07.2008 г. по к. д. № 174/2008 г., ВКС, II н. о., е отменил въззивното решение и е върнал делото за ново разглеждане на Пловдивския апелативен съд.

С понастоящем обжалваната въззивна присъда Пловдивският апелативен съд е отменил първоинстанционната присъда в частта относно оправдаването на подсъдимите Г.СТ.и Г. Д., като вместо това е признал същите за виновни в това, че на 15.06.2003 г., в м. „Куртово” гр. Велинград, в съучастие като съизвършители с Д.М. Д.Ив.и Кр.Д. умишлено умъртвили Д.СТ.П., като деянието е извършено по особено мъчителен начин за пострадалия и с особена жестокост, поради което и на основание чл. 116 ал. 1, т. 6, пр. 2 и 3, вр. чл. 115, вр. чл. 20 ал. 2, вр. чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК е осъдил СТ.на 8 години лишаване от свобода, а Д. на 10 години лишаване от свобода при строг режим в затвор или затворническо обществено обкръжение от закрит тип, като е приспаднал предварителното им задържане за конкретно посочен период.

С въззивната присъда Пловдивският апелативен съд е ИЗМЕНИЛ първоинстанционната присъда, като е отменил приложението на чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК и е увеличил наказанията на останалите трима подсъдими, както следва:

- на Д.М.- от 12 на 15 години лишаване от свобода
- на Д.И. – от 11 на 16 години лишаване от свобода и
- на КР.Д.– от 13 на 17 години лишаване от свобода.

На основание чл. 68 ал. 1 от НК е привел в изпълнение наложеното на подсъдимия Станчев наказание от 2 години лишаване от свобода по присъда по НОХД № 3588/2002 г. на РС – Варна.

Осъдил е петимата подсъдими да заплатят разносните по делото.

ПОТВЪРДИЛ е първоинстанционната присъда в останалата ѝ част.

По доводите за допуснати нарушения на процесуалния и материален закон:

Доводите за допуснати процесуални нарушения, свързани с изясняване на авторството на деянието, механизма на извършването му и причинната връзка със съставомерния резултат, както и общността на умисъла като съизвършители, което да е довело до неправилно приложение на материалния закон с осъждане на подсъдимите СТ.и ., респ. до потвърждаване на осъждането на подсъдимите М. ИВ. и Д. по повдигнатото им обвинение, са изцяло неоснователни с едно изключение. То касае правилното изясняване и съответно ангажиране на отговорността им за причинена на пострадалия Д. П. гръдна травма с гръден капак, формулирана като една от конкуриращите причини за настъпване смъртта му, без обаче това да води до промяна на крайните изводи за осъждането на петимата подсъдими.

От материалите по делото и преди всичко от заключенията на множеството СМЕ, назначавани по делото, е било прието както при предходното въззивно разглеждане (а и в тази връзка ВКС в решението си по к. д. № 174/2008 г. не е намерил нарушения), така и при настоящото, вкл. след изслушване на назначената нова седморна СМЕ с участие на вещи лица от МУ – Варна (л. 211 от ВНОХД № 400/2008 г.), че смъртта на пострадалия П. е в сигурна пряка и непосредствена причинноследствена връзка с черепно-мозъчна травма, изразила се в контузия на дясното голямомозъчно полукълбо, травматичен кръвоизлив под меките мозъчни обвивки, разположен предимно по основата на мозъка и кръвонасядане на меките обвивки в дясната теменно-слепоочна област, която обективно се свързва и с установената лицева травма, проявена в множество кръвонасядания по цялото лице и счупване с разместване на носната кост, които за довели до остра дихателна и сърдечно-съдова недостатъчност. Всички тези увреждания е било констатирано, че са резултат на поне 5 удара, локализиращи в областта на главата и реализирани с немалка сила. Именно въз основа на тези сигурни заключения е била диференцирана дейността на подсъдимите М., Ив. Д. (за които са били събрани

доказателства да са нанасяли такива удари на пострадалия на 14.06.2003 г. при своеобразната наказателна акция на тавана в сградата на комуната и по който въпрос ВКС не е намерил нарушения) и те са били осъдени от тази на подсъдимите Ст. и Д. (за които подобни данни при анализа не е имало, но поради неговата непълноценност ВКС е върнал делото за ново разглеждане) и те са били оправдани. В такава връзка са били ориентирани и възраженията на защитата при предходните разглеждания на делото.

Тази ситуация е променена с понастоящем атакуваното въззивно решение, в чиито мотиви е застъпена позиция за причинна връзка, надхвърляща установеното за черепно-мозъчната травма и обхващаща комплекс от конкуриращи причини, дължащи се на поведение на подсъдимите, проявено не само и основно при акцията на тавана на 14.06.2003 г., но и преди и след този момент. Сред тях са гръдна травма, изразена в множество кръвонасядания и охлузвания по гръдния кош отпред и откъм гърба, счупвания на 6, 7 и 8 ребра вляво и 6 и 9 ребра вдясно по срединната ключична линия, без разместване на фрагментите с оформяне на гръден капак, като уврежданията от този тип са резултат от не по-малко от 15 удара, коремна травма с оглед установени охлузвания и кръвонасядания по кожата на корема, а също и макроскопски и хистологично доказана контузия на бъбреците и травмата на седалище и крайници, обусловена от множество кръвонасядания в тези области, вкл. отпечатъци от вериги по ставите на ръцете, като за тези увреждания броят на ударите е неопределим поради голямото им множество. Прието е, че гръдната травма с гръден капак не само утежнява протичането на черепно-мозъчната травма, но и сама по себе си може да доведе до смърт поради развитие на остра дихателна недостатъчност, какъвто резултат може да настъпи от контузията на бъбреците в съчетание с останалите механични увреждания и неказване на медицинска помощ. Всички съдебни разсъждения, изложени дотук и централизиращи внимание върху причините, обуславящи смъртта, са били основани върху констатациите на новата седморна СМЕ, назначена от апелативния съд при новото разглеждане на делото. Въз основа на тях е анализирано и поведението на подсъдимите, като са открити отделните моменти от насилието, упражнявано от тях върху пострадалия П. в периода 12-15.06.2003 г., изведени от доказателствените източници, които са подробно посочени.

ВКС намира, че всички съдебни констатации, основани върху посоченото експертно заключение за причините за смъртта и кореспонденцията им с конкретни действия на всеки един от подсъдимите, които кумулативно са довели до умъртвяването на пострадалия, са валидно основание за ангажиране на отговорността им като съучастници при извършване на инкриминираното им деяние. Това не важи единствено за гръдната травма с гръден капак с оглед установените при ексхумацията на трупа на пострадалия счупвания на ребра двустранно. В тази връзка защитника на подсъдимия Ст. е изложил конкретни възражения и които ВКС споделя, намирайки, че аргументите, с които Пловдивския апелативен съд ги е отхвърлил са процесуално неиздържани. Валидното инкорпориране на данните за счупените двустранно ребра, установени при ексхумацията, проведена в хода на висящо съдебно производство (по НОХД № 787/2003 г. на Пазарджишкия окръжен съд) единствено от назначените експерти, не е могло да стане без провеждането на оглед в съгласие с чл. 283, вр. чл. 128 и 131 от НПК (отм), за което да се състави нужния съдебен протокол. Разпоредбата на чл. 131 ал. 3 от НПК (отм), на която се е позовал апелативния съд, че е специална, изобщо не е такава и не дерогира общите правила за провеждане на оглед, в случая при изравяне на труп, респ. изготвяне на съответния протокол и още по-малко онези, които се отнасят за извършване на такова действие по време на висящ съдебен процес, където принципите на състезателност оперират в максимална степен и затова се изисква провеждането на огледа да се извършва от съдебния състав в присъствие на страните, респ. в присъствие на експертите, което е било необходимо с оглед поставената им задача. Едва след това и въз основа на констатациите по протокола за оглед е било възможно изготвянето на заключение в разглежданата насока, а оттук и ползването му за нуждите на наказателния процес. Съответно, след като процесуалните правила относно установяването на въпросните счупвания на ребра не е било проведено по надлежния процесуален ред, то неоснователно експертните констатации (само по този въпрос) са били включени в обхвата на съдебните разсъждения и релевиране на доводи за наличието на причинна връзка между тях и настъпилата смърт на пострадалия, било то и само като една от конкуриращите, сочени в последната седморна СМЕ.

Извън това, но все във връзка с възраженията на защитата на подсъдимия Станчев, както и частично с оглед аргументите в пледоарията на защитника на подсъдимия М. пред ВКС, въззивният съд изобщо не е констатирал противоречия между тълкуването, дадено от седморната СМЕ (че счупването на ребрата, обусловили гръдна травма с гръден капак се дължи на травматично въздействие) и соченото от експертите от предходните СМЕ, вкл. извършилите ексхумацията, за вероятност това да се свързва с действия по извършване на сърдечен масаж, по който въпрос по делото е имало и гласни доказателства. Не на последно място, не е направена съпоставка с данните от аутопсията, при която не са били открити счупвания по гръдния кош на пострадалия.

Всичко това, но преимуществено изтъкнатите по-горе процесуални пороци по повод провеждане на ексхумацията, дават основание на ВКС да отчете, че основавайки се на експертното заключение на новата седморна СМЕ, ползвала констатациите за наличието на счупени двустранно ребра по ПКСМЕ № 161/2004 г. (л. 275 от НОХД № 787/2003 г. на ОС – Пазарджик) въззивният съд е допуснал процесуално нарушение. То обаче не се явява съществено и не налага поправянето му чрез прилагане на чл. 354 ал. 3, т. 2 от НПК, а единствено чрез игнориране на констатациите за причинна връзка, основаващи се на счупени ребра, оформили гръдна травма с гръден капак. Това положение не променя изводите за останалите травми (черепно-мозъчна, гръдна с оглед множеството кръвонасядания по гръдния кош отпред и откъм гърба, коремна травма, свързана и с контузия на бъбреците, доказана макроскопски и хистологично, както и травми по седалището и крайниците), които според новата експертиза, разгледани в своето единство и време на причиняване в периода 12-15.06.2003 г. и при липсата на оказана помощ на пострадалия след влошаване на състоянието му, са довели до настъпване на смъртния резултат.

В този аспект ВКС споделя изводите, че с поведението си всеки един от петимата подсъдимите е допринесъл за умъртвяване на пострадалия, като това е сторено при общност на умисъла в аспекта на съзнаване, че на П. се причиняват множествени наранявания по главата и тялото както при завръщане от язовира на 12.06.2003 г., когато е бил последователно удрян от подсъдимите Д. Ив., М., Д., а и Ст., с ръце и жило, довело до подуване на лицето му, синини по тялото и затруднения при придвижването, което пък не е било пречка с него допълнително да се извършват орални и анални контакти, така и при наказването му да копае дупка с размерите на стая на 14.06.2003 г., когато е бил бит с дърво и ритници от подсъдимите Ив. Д. и Ст. като първите двама и са скачали върху тялото му и последващото издевателство в една от стайте в комуната същия ден, когато Д.го е бил с юмруци, хвърлял го е върху масата, а Ив.е счупил и столче в тялото му и го е удрял по главата с част от лопата за смет, което е направил един път и подсъдимия Ст. При тези данни, изведени от показанията на св. П., Ат. и Ст. Ив. и частично подкрепени от обясненията на подсъдимите, законсъобразно е преценено, че всеки един от подсъдимите е имал представа за вършеното от останалите, с което допринася за увреждане на физическото състояние на пострадалия. Именно в такова увредено състояние, насинен по лицето и тялото, ведно с крайниците, Панчев е бил качен на тавана, където е бил разпънат и малтретиран от всички подсъдими по начин подробно заявен в мотивите на въззивния съд и което ВКС не намира за необходимо да преповтаря в детайли. Същественото е, че тогава Д., Ив. и М. са проявили най-интензивно насилие, изразило се в множество удари с юмруци по главата и тялото, както и с летви от щайга и маркуч, връзване и опъване не само на крайниците на П., но и на половия му орган, извършено от М. и завършващия силен удар от този подсъдим в лицето на пострадалия, вследствие на което той е паднал на пода и е загубил съзнание. Преди това обаче и при ясна видимост на извършването от всеки един от останалите, участие в нанасяне на телесните увреждания, явяващи се в причинна връзка с резултата, са взели и подсъдимия Д. и Ст. Д. е удрял П. не само с дървото, с което го е бил при дупката по-рано същия ден, за което е давал показания и св. Ив., но и с ръце по бъбреците и юмруци по тялото съобразно показанията на св. М. К. Последният свидетел е видял още и че подсъдимият Ст. е нанасял удари с ръка по тялото на пострадалия. Игнорирането на показанията на св. К. и липсата на съвкупна оценка на данните, съобщени от него и обясненията на подсъдимите е станало причина за отмяна на предходното въззивно решение, с което е било потвърдено оправдаването на подсъдимите Ст. и Д. Към настоящия момент не се откриват съществени пропуски при извеждане на тяхното участие, което макар пряко да не информира за причиняване на черепно-мозъчната травма посредством удари в главата, реализирани на тавана, то с оглед промените за причините за настъпване на смъртта, очертани като комплексни и конкуриращи се, свидетелства за принос, макар и далеч по-малък от този на останалите трима подсъдими Д., Ив. и М.

По изложените дотук съображения ВКС намира за неоснователни възраженията на защитата на подсъдимия Ст. за липса на всеобхватна оценка на сочените доказателствени източници и неустановен принос на този подсъдим за настъпване на съставомерния резултат. Тези възражения са почивали до голяма степен на установените при предходните дела данни за единствена сигурна причинна връзка за смъртта, дължаща се на черепно-мозъчна травма. Понастоящем и с оглед изложените мотиви на въззивната инстанция, причините се оказват повече и конкуриращи се и сред тях са както гръдна (без счупване на ребрата с гръден капак), коремна и травми на крайниците и седалището, които с оглед своята множественост и продължителен период на нанасяне, са предопределили фаталния изход при пострадалия. Ст. е имал участие при реализирането на тези травми в периода 12-14.06.2003 г., за което свидетелства поведението му при побоя на връщане от язовира, в комуната, когато е нанесъл удар с лопата за смет, макар и без дръжка и не на последно място, но все пак определящо – на тавана при абсурдното изтезание на пострадалия, когато виждайки какво интензивно насилие се прилага към него, а и имайки представа за предходното и белезите от него, които са били видими, е допълнил картината чрез нанасяне на удари по тялото му. Затова, правилно е преценено, че той следва да

носи отговорност за вмененото му деяние по чл. 116 ал. 1, т. 6, пр. 2 и 3 от НК при общност на умисъла с останалите дейци съобразно чл. 20 ал. 2 от НК.

Липсва основание за прилагане на чл. 124 от НК. Всеки един от подсъдимите, вкл. Ст., в продължение на няколко дни целенасочено е допринасял за причиняването на увреждания по главата и тялото на пострадалия, имайки знание за последиците от предходните наранявания и интензитета на последващите, които обективно са информирали за сериозното и прогресиращо влошаване на състоянието му, като евентуалната възможност за настъпване на смърт е бил допускан резултат в представите му, с който той се е примирявал.

Същото се отнася и по повод възраженията на подсъдимия Д., застъпени в жалбата и в с. з. от защитата му, касателно оценката на доказателствата за конкретния му принос и липсата на общност на умисъла с останалите дейци, насочен към умъртвяване, индициращ за наличие на ексцес. Както и в случая с подсъдимия Ст., той също е взел участие в причиняване на уврежданията, оценени в причинна връзка с настъпване на леталния изход, като приносът му е бил и по-голям с оглед нанасяне на удари на 12.06.2003 г. при завръщане от язовира, на 14.06.2003 г. при копаенето на дупката, когато е удрял пострадалия с дърво и впоследствие заедно с подсъдимия Ив. са скочили върху тялото му и никак без значение нанасяне на нови удари със същото дърво, вкл. в областта на бърбреците на пострадалия при изтезанията на тавана. Съображенията за неоснователност на искането за преквалификация на деянието по чл. 124 от НК, изложени за подсъдимия Ст. са валидни и за подсъдимия Д., поради което и е ненужно преповтарянето им.

Неоснователни са доводите на защитата на подсъдимия Д. Ив. за прилагане на чл. 124 от НК на основата на събраните по делото данни за оказване помощ на пострадалия. За умисъла на дееца, в случая като евентуален, се съди по обективно проявените му действия и резултата от тях, а не единствено въз основа на обясненията му или поведението му след неговото извършване. Подсъдимият Ив. е проявил интензивно насилие спрямо пострадалия, продължило във всички етапи, коментирани по-горе, както и е участвал в последващото обездвижване чрез връзване с вериги за леглото и касата на една от вратите, довело до критичната степен на търпимост на издевателствата от страна на пострадалия и настъпване на смъртта. В неговото съзнание ясно са се съдържали предмети за възможния резултат от това негово поведение, преценено в светлината и на реализираното от останалите, с който той се е съгласявал.

ВКС не споделя и доводите на защитата на подсъдимия Д., че след като е имало два варианта за настъпване на черепно-мозъчната травма, то осъждането му е било основано върху предположения в нарушение на чл. 301 ал. 1 от НК. Действително по делото експертите от новата СМЕ са изложили два варианта, като първият е бил свързан с нанасянето на силен удар с юмрук в лицето и главата на пострадалия на 14.06.2003 г., последваща загуба на съзнание и проявление на клинична картина на мозъчно увреждане, което формално е било обвързано с действията на подсъдимия М. При всички случаи обаче е констатирано, съобразно втория вариант, възможност за причиняване на мозъчното увреждане и в резултат на няколко, най-малко 5, наслагващи се удари по лицето и главата, които в своята кумулативна даденост да обусловят същия резултат, като при този случай смъртта може и да не настъпи непосредствено след нанасяне на травмите, а в един по-късен период от време. Това и се е случило, като пострадалият П. е починал на следващия ден, а данните за нанасяни му удари по главата от подсъдимите Д., Ив. и М., съотносими към причиняването на черепно-мозъчната травма, са били изведени при надлежен анализ на доказателствата, което е било потвърдено и в решението на ВКС. Освен посочената травма обаче, като конкуриращи причини за настъпване на смъртта са посочени и други, коментирани по-горе, за които Д. също е имал принос с оглед установените фактически обстоятелства по делото.

Възраженията на защитата на подсъдимия М., изложени в с. з. и съотносими към процесуални пороци, свързани с изясняване на гръдната травма с гръден капак, са по принцип основателни по съображенията, изложени по повод жалбата на подсъдимия Ст. Те обаче не водят до извода за неустановено авторство. Приносът на М. за причиняване на черепно-мозъчната травма е бил обективно установен с оглед нанасянето на последния удар с юмрук в дясната част на главата на пострадалия на тавана, като същият е участвал и при упражняване на насилието върху пострадалия на 12.06.2003 г., довело до причиняване на увреждания, които са имали отношение за настъпване на смъртта при натрупването им с онези, реализирани от останалите подсъдими.

По доводите за явна несправедливост на наказанията:

При правилно установените фактически обстоятелства и правна квалификация по чл. 116 ал. 1, т. 6, вр. чл. 115, вр. чл. 20 ал. 2 от НК и наличие на предпоставките по чл. 55 ал. 1, т. 1 от НПК наказанията на

подсъдимите Ст. и Д. са били правилно отмерени – за първия 8 години лишаване от свобода, а за втория – 10 години лишаване от свобода. Доколкото само в жалбата на подсъдимия Ст. са изтъкнати доводи за недостатъчен оценка на минималния му принос в комплекс с останалите установени за него смекчаващи обстоятелства, може само да се заяви, че те не могат да бъдат споделени. Действително, по делото не е било установено той, както и подсъдимият Д., да са участвали в причиняването на черепно-мозъчната травма на пострадалия, определена като водеща, но не единствена причина за настъпване на смъртта му. Именно на основата на принос в причиняване на съвкупния резултат чрез действията им, реализирани преди и по време на изтезанията на тавана, които са били подробно индивидуализирани, с основание е извършена и диференциацията в наказанията без да се игнорира индивидуалната тежест на деянието и комплекса от обстоятелства със смекчаващ характер. В определените размери наказанията са съответни на извършеното от всеки един от тях и достатъчни за постигане на целите по чл. 36 от НК.

Основателни са възраженията за явна несправедливост на наказанията на подсъдимите, Д., Ив. и М., увеличени от въззивната инстанция съответно на 17, 16 и 15 години с оглед отмяна приложението на чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК и фиксиране параметрите на санкциите при условията на чл. 54 от НК. Съвсем неоправдано са игнорирани данните за оказването на помощ, които макар да са реализирани след деянието все пак носят информация и за личността на дейците и осъзнаване на последиците от поведението им, макар и по-късно, когато обективно не са могли да повлияят за спасяване на пострадалия. Същото е положението и относно формата на вина, която винаги има значение, като в случая допускането на резултата и съгласяването с престъпните последици е поначало по-малко укоримо от искането им. Извън всичко изложено дотук обаче, въззивният съд недостатъчно е оценил значението на изтекия период от датата на деянието до момента на наказването му, който в случая е повече от 7 години, през което време тези трима подсъдими са били задържани. Подобна продължителност на наказателното производство, за която те не са имали принос и независимо от фактическата и правна сложност на делото, е релевантен фактор за смекчаване на отговорността им. Този подход е в съгласие с практиката на Европейския съд по правата на човека относно приложението на чл. 6, т. 1 от ЕКЗПЧ в аспекта за разумната продължителност на наказателното производство и необходимостта от прилагане на компенсаторен механизъм за поправяне на нарушението по този текст с оглед изпълнение на задълженията на държавата по чл. 13 от ЕКЗПЧ. Затова, като съобрази правилно отчетените за тези трима подсъдими смекчаващи обстоятелства, сред които е била и липсата на контрол от страна на организаторите на комуната и толеранса към силови методи за възпитание, ведно с корекцията за смекчаващо значение на горепосочените обстоятелства и за тежестта на неразумната продължителност на наказателното производство, ВКС намери, че е налице многобройност на смекчаващите обстоятелства, позволяващи приложението на чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК. Оттук насетне, оценявайки приноса на всеки един от тях, като този на Д. обусловен от водещата му роля и незначително отличаващ се от този на подсъдимия Ив., относително по-малкия принос на подсъдимия М. в отделните етапи на насилие и без да се игнорира тежестта на нанесения удар на тавана, довел пострадалия до безсъзнание, ВКС намери, че за ефективно постигане на баланс между изискванията на генералната и лична превенция наказанието на Д. следва да се намали на 14 години лишаване от свобода, на Ив. – на 13 години, а на М. – на 12 години лишаване от свобода. В такава посока следва да се измени въззивната присъда, като в останалата ѝ част съответно да бъде оставена в сила.

С оглед изложеното и на основание чл. 354 ал. 2, т. 1, вр. ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

РЕШИ:

ИЗМЕНЯВА въззивна присъда № 180/30.09.2009 г. на Пловдивския апелативен съд, НК – I-ви състав, постановена по ВНОХД № 400/2008 г. КАТО във връзка с чл. 55 ал. 1, т. 1 от НК НАМАЛЯВА наложените на подсъдимите КР. П. Д., Д. В. ИВ. и Д. А. М. наказания, както следва:

- на подсъдимия Д. – от 17 на 14 години лишаване от свобода
- на подсъдимия ИВ. – от 16 на 13 години лишаване от свобода
- на подсъдимия М. – от 15 на 12 години лишаване от свобода.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивната присъда в останалата ѝ част.

РЕШЕНИЕТО НЕ ПОДЛЕЖИ НА ОБЖАЛВАНЕ И ПРОТЕСТ.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]